

Stefan Moysa

"Glaube als Lebensinspiration. Gesammelte Schriften zu Theologie", Leo Scheffczyk, Einsiedeln 1980 : [recenzja]

Collectanea Theologica 51/4, 223-224

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dokonującego z nim zamiany i Boga samego w sobie, pozostającego w swoim majestacie. Wreszcie nauka o Trójcy Świętej, którą Luter przedstawia nie spekulatywnie, ale funkcjonalnie, jest również oparta na tym pojęciu zamiany. Tutaj ukazuje się, że różnice między nauką Lutera a katolicką sięgają — wbrew pozorom — aż do rdzenia teologii, jakimi są chrystologia i nauka o Trójcy Świętej.

Analiza autora jest dokonana z dużą kompetencją i uczciwością naukową. Rozważa on szczegółowo teksty i na nich się ściśle opiera, ograniczając własne dociekania do minimum. Nie powoduje się też fałszywym ekumenizmem, który zaciera różnice konfesyjne i pragnie za wszelką cenę ujrzeć u Lutera treści katolickie. Stąd też pochodzi naukowa wartość tej książki.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Leo SCHEFFCZYK, *Glauben als Lebensinspiration. Gesammelte Schriften zur Theologie*, Einsiedeln 1980, Johannes Verlag, s. 456.

Jest to już drugi tom zebranych pism monachijskiego teologa, obejmujący artykuły dotyczące życia chrześcijańskiego i jego związku z prawdami dogmatycznymi. Autor zajmuje ponadto stanowisko wobec toczących się dziś sporów teologicznych i wobec tych wszystkich zdań, które kierują się tylko chęcią ułatwienia życia, a nie biorą wystarczająco pod uwagę danych Pisma Świętego i Tradycji.

Artykuły są ułożone według pewnych grup tematycznych. Pierwsza z nich dotyczy roli wiary w pośrednictwie między Bogiem a człowiekiem. Przewijają się tu dwa zasadnicze motywy. Pierwszy z nich polega na wyjaśnieniu struktury wiary. Wiara jest osobowym spotkaniem człowieka poszukującego zbawienia z Bogiem, który jedynie to zbawienie może mu zapewnić. Jednakże spotkanie osobowe musi znaleźć swój konieczny wyraz w twierdzeniach i zdaniach. Dlatego nie można oddzielić od siebie wiary personalistycznej i wiary nauczającej. Drugim momentem, na który Scheffczyk kładzie nacisk są motywy wiarogodności i sprawa uzasadnienia wiary. Uzasadnienie to nie stanowi oczywiście formalnej argumentacji, sprawia natomiast, że człowiek może w sposób rozumny obudzić akt wiary i odpowiedzieć na swoje powołanie w sposób odpowiedzialny i w pełni ludzki.

Artykuły drugiej grupy krążą wokół tematu spotkania człowieka z Bogiem. Zwraca w niej szczególną uwagę naprzód opracowanie bardziej filozoficznie ujęte, które przedstawia człowieka jako egzystencję pytającą ale równocześnie też odpowiadającą na Boże wezwanie. W innym artykule tej grupy podejmuje autor trudny problem stosunku łaski do działania człowieka. Łaska Boża jest suwerenna, zbawienie tylko od niej zależy i nie można powiedzieć aby pochodziło ono częściowo od Boga, a częściowo od człowieka. Jednakże ten ostatni jako rozumne i wolne stworzenie jest powołany do współpracy. Polega ona na otwarciu względem łaski, na gotowość do jej przyjęcia, na usunięciu przeszkód dla jej działania — przede wszystkim grzechu.

Trzecia grupa artykułów dotyczy wprost Chrystusa jako początku i Końca. Centralną pracą tutaj jest omówienie teologii krzyża i zmartwychwstania, pewien refleks większej książki na ten temat, którą swego czasu referowaliśmy naszym czytelnikom. Scheffczyk stoi na stanowisku, że zmartwychwstanie nie jest tylko uzupełnieniem krzyża, ale istotnym momentem odkupienia. Bez niego odkupienie pozostałoby tylko procesem jurydycznym, wykupieniem ludzkości z niewoli szatańskiej za cenę Chrystusowej krwi. W tej części autor zajmuje stanowisko wobec prądów negujących dziewictwo Matki Chrystusa czy też osłabiających jego znaczenie. Scheffczyk argumentuje nie tylko ze źródeł, ale przede wszystkim ze zbawczego znaczenia dziewictwa jako całkowitego oddania się Bogu.

Wreszcie część czwarta dotyczy życia Kościoła i problemów najostreż dziś dyskutowanych. Do nich należy zbawcze znaczenie sakramentu pokuty, przez które człowiek upodabnia się do pokutującego Chrystusa. Autor — w związku z tym — szeroko uzasadnia słabnącą, zwłaszcza na Zachodzie, praktykę spowiedzi indywidualnej. Istnieje również duży nacisk, by rozwiedzionych i żyjących w cywilnych związkach dopuścić do sakramentów. Scheffczyk raz jeszcze uzasadnia nierozzerwalność małżeństwa, tym razem w oparciu o Eucharystię. We współczesnych dyskusjach ekumenicznych domaga się też nowego przemyślenia urzęd Piotrowy. Nie można go uważać jedynie za rzeczownika wspólnoty. Pozostaje on wrośnięty we wspólnotę, ale z woli Chrystusa ma w niej szczególne prerogatywy.

Nie podobna w krótkiej recenzji choćby wspomnieć o wszystkich tematach poruszanych przez autora. Podkreślić jednak należy ich solidność teologiczną, przy równocześnie jasnym i przystępnym opracowaniu.

Autor nie polemizuje z twierdzeniami, z którymi się nie zgadza, ale wykazuje, że polegają one najczęściej na jednostronności i wymagają uzupełnienia czerpanego z pełniejszej wizji Kościoła i chrześcijaństwa. Dlatego też wczucie się w rytm życia Kościoła nie jest najmniejszą zaletą tej książki.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa